

Szociális munka BA

III.és IV. évfolyam

Tantárgyi adatlapok
2017 előtt felvétel nyert hallgatók
számára

Nappali és levelező tagozat
2018/2019. tanév I. félév

III/1.

Tantárgy neve: Projektmunka II – (Csoport és közösségi munka a gyakorlatban)	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM501 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Vajda Norbert	
Közreműködő oktató(k): Dr. Vajda Norbert, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: BTBNSZM302 TBNSZM303
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gy
Kreditpont: 1	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy a hallgatók későbbi életútjuk során egy adott szervezet szakmai munkatársaként képesek legyenek reálisan felmérni kapacitásaikat, majd ezekre építve tudjanak változtatásokat kezdeményezni. A félév során a stratégiai gondolkodás elmélyítése érdekében a tervezés, szervezés, megvalósítás és ellenőrzés területeit konkrét eseteken keresztül vitatjuk meg, miközben gyakorlatban is végrehajtható projekttervek kerülnek kidolgozásra. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgatók jobban megismerik és megértik a közösségi szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét, annak beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait képesség: a hallgatóknak tovább fejlődik képessége a bizalomépítésre, szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére, felismerni a forrásokat és a kockázatok elemzésének és kezelésének módját attitűd: a közösségekkel végzett szociális munka alapértékei közül a közösségi szociális munka számára kiemelkedő a demokrácia, fejlődik a hallgatók empátiája az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez, növekszik nyitottságuk az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra autonómia és felelősség: a hallgatóknak fejlődik a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzése, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók képessége	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: 1. Bevezetés: szociális projektek elméletben és a gyakorlatban 2. Projektek tervezése – alapelvek 3. Társadalmi közeg, ütemezés, erőforrások, időgazdálkodás, kockázati tényezők 4. Marketing, kommunikáció, folyamatszabályozás, eredmények prezentálása, fenntartás 5. Tervezés - előkészületek 6. Társadalmi változást célzó projektek tervezése 7. Szervezés – projekt team, belső és külső kapcsolatok 8. Társadalmi változást célzó projektek szervezése 9. Megvalósítás – folyamatok, kritériumok, fórumok, beavatkozási pontok 10. Társadalmi változást célzó projektek megvalósítása 11. Ellenőrzés: indikátorok, fenntarthatóság 12. Társadalmi változást célzó projektek ellenőrzése 13. Beszámolók, elkészült projekttervek értékelése 14. Beszámolók, elkészült projekttervek értékelése	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: A hallgatók csoportokat alkotva kidolgozzák egy projektterv legfontosabb szakmai elemeit, majd ezeket a félév során bemutatják. Kifejezett cél, hogy adott körülményeket értelmezve	

legyenek képesek a hallgatók szakmai koncepciók projektszintű megvalósítását előkészíteni.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Feladat	Érdemjegyre való beszámítás aránya
1.) Órai aktivitás és a projektterv elkészítésében való előrehaladás az első 6 hétben. (2017. október 27-ig)	50 %
2.) A félév második felében a kötelező irodalomra és a projekttervre épülő prezentáció bemutatása. (Legkésőbb 2017. december 14-ig.)	50%

A tárgy teljesítése csak mindkét feladat határidőre történő megvalósításával lehetséges.

A szorgalmi időszakban, a formálódó projekttervekkel kapcsolatban, a tárgy oktatója elérhető a vajdanorbert.office@gmail.com e-mail címen keresztül.

Kötelező irodalom:

- Garaj Erika: Projektmenedzsment (2012): Projektterv készítésének általános szempontjai
http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop412A/2010-0017_35_projektmenedzsment/ch03.html
- Hamvas László: Projektdilemmák 2.0
http://metszetek.unideb.hu/files/201402_10_hamvas_laszlo.pdf
- Jász Krisztina: Projektszemlélet és projektmenedzsment a szociális munkában (2012), In: Nagy Janka Teodóra (szerk.) Projektszemléletű gyakorlati képzés, 13-49, PTE-IGYK
http://igyk.pte.hu/files/tiny_mce/File/ekonyvtar/konyvek/a_projektszemleletu_gyakorlati_kepzes.pdf
- Nógrádi László: Gantt diagram az Excelben
<http://pcsuli.blogspot.hu/2014/06/gantt-diagram-az-excelben.html>
- Stan Sangweni (2007): Guide on Performance Management for Social Development Departments
http://www.psc.gov.za/documents/docs/guidelines/layout_7_A5_LOW.pdf

Ajánlott irodalom:

- Bognár Mária (2010): A fogyatékos személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány szakmai vezetésével megvalósuló Dobbantó projekt In: Új Pedagógiai szemle
http://epa.oszk.hu/00000/00035/00144/pdf/EPA00035_upsz_2010_10-12_102-115.pdf
- Csapody Barbara (2012): Fedél, hajlék, háló: iskolai projekt a hajléktalanságról, In: Embertárs
http://ujember.hu/wp-content/uploads/2015/05/07_Csapody.pdf

- Daróczi Miklós: Projektmenedzsment, 27-ik fejezet, Gantt diagram
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Projektmenedzsment/ch27.html
- Farkas András: Gondoltok a projektmódszer történetéhez, In: Új pedagógiai szemle, (2010)
http://epa.oszk.hu/00000/00035/00139/pdf/EPA00035_upsz_2010_1-2_208-213.pdf
- Tuczai Rita (2015): Egy kismama reintegrációs projekt és a társadalomkutató jelenlét értelme, In: Kultúra és közösség,
www.ncsszi.hu/download.php?file_id=996
- Wouter, Baars: Project Management Handbook: The six phases of project management, Managing a project
https://www.projectmanagement-training.nl/wp-content/uploads/2015/05/book_project_management.pdf

Tantárgy neve: Projektmunka II – (Csoport és közösségi munka a gyakorlatban)	Tantárgy Neptun kódja: BTBLSZM501 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Havasi Virág	
Közreműködő oktató(k): Dr. Havasi Virág, egyetemi docens	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: BTBLSZM302 BTBLSZM303
Óraszám: 5	Számonkérés módja: gy
Kreditpont: 1	Munkarend: LEV.
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy a hallgatók megfelelő projekt ismeretek birtokában képesek legyenek hozzájárulni későbbi pályájuk során egyes intézkedések megtervezéséhez, szervezéséhez, lebonyolításához, valamint ellenőrzéséhez. A pályázati rendszerek ismeretével hozzá tudjanak járulni tevékenységeik forrás-háttérének bővítéséhez Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgatók jobban megismerik és megértik a közösségi szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét, annak beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait képesség: a hallgatóknak tovább fejlődik képessége a bizalomépítésre, szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére, felismerni a forrásokat és a kockázatok elemzésének és kezelésének módját attitűd: a közösségekkel végzett szociális munka alapértékei közül a közösségi szociális munka számára kiemelkedő a demokrácia, fejlődik a hallgatók empátiája az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez, növekszik nyitottságuk az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra autonómia és felelősség: a hallgatóknak fejlődik a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzése, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók képessége	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: Projekttervek. Projekttervek megvitatása, brainstorming. Projekt lebonyolítás. Eredmények prezentálása.	
Félévközi számonkérés módja és értékelése:	
Párosan kell szabadon választott közösséggel egy projektet kidolgozni, lebonyolítani, az eredményeket bemutatni. Értékelése: A projekt tervezésének, lebonyolításának és bemutatásának értékelése.	
Kötelező irodalom: FARSANG Zoltán: Projekt ciklus menedzsment. Szombathely, BDF Európa-tanulmányok Közp. (Európai integrációs felkészítési modulok) 2002.	

VERZUH, Eric: Projektmenedzsment. HVG Kiadói Rt., 2006.

YESCOMBE, E. R. : A projektfinanszírozás alapjai. Panem, 2008.

Ajánlott irodalom:

Tantárgy neve: Szociális munka idősekkel	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM502 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szab. választható
Tárgyfelelős: Földessy Judit, óraadó	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 5/Ő	Előfeltétel: BTBNSZM302 BTBNSZM303
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: okozta egyéni és társadalmi szintű kihívásokkal, az idős korosztályra irányuló társadalompolitika főbb szempontjaival, prioritásaival. A hallgatók megismerik az idősek ellátását szabályozó jogszabályi környezetet, valamint a szociális ellátást biztosító intézményrendszert, az egyes ellátási formák jellemzőit, igénybevétel lehetőségeit. Gyakorlati ismereteket kapnak a szociális munka eszközeiről, módszereiről, adekvát alkalmazásuk módjáról a célcsoport segítése során. A kurzus célja, hogy a hallgatók legyenek tájékozottak az idősekre irányuló szociálpolitika főbb irányairól, prioritásairól, ismerjék meg a célcsoport ellátását biztosító szociális szolgáltató rendszert, legyenek képesek a szociális munka módszereinek gyakorlati alkalmazására az idős célcsoport körében. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri, érti és folyamatosan fejleszti azt a tudásanyagot, amely biztos műveltségi háttérrel ad a szociológia magas szintű műveléséhez. Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait. Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. Elmélyült ismeretekkel rendelkezik szűkebb szakterületének minden fontosabb szegmenséről, érti a szociológiában meghatározó folyamatokat. képesség: A szakmailag megbízható forrásokra és azok gyakorlati tapasztalataira alapozva képes a szakterülete szempontjából releváns fogalomkészletre, argumentációra és következtetésekre épülő szociológiai elemzéseket készíteni. attitűd: Tudatosan törekszik a tudományos értelemben vett objektivitásra. A tudományos szemléletmódok iránti megbecsülés elve alapján tevékenykedik, és nyitott a különböző megközelítési és értelmezési módokra. autonómia és felelősség: Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében és irányításában, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: Tantárgy tematikus leírása: 1. Időskorúak helyzete Magyarországon 1.1. Demográfiai folyamatok alakulása Magyarországon és Európában 1.2. Az idősekre irányuló társadalompolitika főbb szempontjai, kihívásai 1.3. Az idősekre irányuló szociálpolitika prioritásai, stratégiai ezek hatása a hazai ellátórendszerre 2. Az időskor jellegzetességei 2.1. Az idősödés folyamata, az időskor szakaszai	

2.2.	Az adott életszakasz pszichológiai-, társadalmi jellemzői
2.3.	Szükségletek változása, a változásokra adható egyéni, közösségi és társadalmi válaszok
3.	Az idősellátás intézményrendszere
3.1.	Jogszabályi környezet
3.2.	Idősek számára elérhető pénzbeli és természetbeni ellátások (hozzáférés módja, feltételei)
3.3.	Idősek számára nyújtható személyes szociális szolgáltatások rendszere
3.4.	Otthonközeli ellátások típusai, jellemzői, igénybevétel lehetőségei
3.5.	Bentlakásos ellátási formák típusai, jellemzői, igénybevétel lehetőségei
3.6.	Szociális ellátórendszer változásának, fejlesztésének irányai
4.	Szociális munka gyakorlati alkalmazása az egyes ellátási típusokban
4.1.	Szociális munka módszerei, eszközei
4.2.	Szociális formák alkalmazása otthonközeli ellátások során
4.3.	Szociális munka bentlakásos intézményekben
(A vizsgakérdések megegyeznek az egyes vázlatpontok címeivel)	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: - kollokvium teljesítésének módja: Kollokvium (szóbeli vizsga)	
Kötelező irodalom: Bagdy Emőke: Fejlődéslélektan az életfolyamatokon át In: Pszichoterápia, 2000.VIII.hó Udvari Andrea: Az idősellátás helyzete Magyarországon – Kutatás jelentés (NCSSZI Bp. 2013) http://www.ncsszi.hu/download.php%3Ffileid%3D771 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1/2000. (I.7.) SZCSM. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről	
Esély 2014/2. szám – Konferencia az idősek segítéséről Ajánlott irodalom: Szakmai szabályozók fejlesztése (Szerk. Balogh O., Fehérné D. Ildikó, Kostyák Á., Pató Ágnes, Vajda N.) NCSSZI. 2011. TÁMOP-5.4.1/08/1-2009-0002 sz. kiemelt projekt 9-56 old. BAGDY Emőke: Fejlődéslélektan az életfolyamatokon át. In: <i>Pszichoterápia</i> , 2000. augusztus. DOBOSSY Imre - S. MOLNÁR Edit-VIRÁGH Eszter: <i>Az Öregedés és társadalmi környezet</i> . KSH, Műhelytanulmányok, 3. szám, 2003 GICZI Johanna- SÁGHI Gábor (szerk.): <i>Időskorúak Magyarországon</i> . KSH, Budapest, 2004 81/2009. (X. 2.) OGY határozat Az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról; Magyar Közlöny 2009/141 (X.2.) <i>Kötet az idősekről</i> , Esély füzetek 2., „ESÉLY” Közösségfejlesztő és családsegítő szolgálat; 1995. Budapest, ISSN 12171697 Európai Közösségek Bizottsága: Zöld könyv: „A demográfiai változások kihívása, a nemzedékek közötti szolidaritás új formái”; COM(2005) 94 végleges; Brüsszel, 16.3. 2005	

Tantárgy neve: Szociális munka idősekkel	Tantárgy Neptun kódja: BTBLSZM502 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szab. választható
Tárgyfelelős: Földessy Judit, óraadó	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 5/Ő	Előfeltétel: BTBLSZM302 BTBLSZM303
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: levelező
Tantárgy feladata és célja: okozta egyéni és társadalmi szintű kihívásokkal, az idős korosztályra irányuló társadalompolitika főbb szempontjaival, prioritásaival. A hallgatók megismerik az idősek ellátását szabályozó jogszabályi környezetet, valamint a szociális ellátást biztosító intézményrendszert, az egyes ellátási formák jellemzőit, igénybevétel lehetőségeit. Gyakorlati ismereteket kapnak a szociális munka eszközeiről, módszereiről, adekvát alkalmazásuk módjáról a célcsoport segítése során. A kurzus célja, hogy a hallgatók legyenek tájékozottak az idősekre irányuló szociálpolitika főbb irányairól, prioritásairól, ismerjék meg a célcsoport ellátását biztosító szociális szolgáltató rendszert, legyenek képesek a szociális munka módszereinek gyakorlati alkalmazására az idős célcsoport körében. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri, érti és folyamatosan fejleszti azt a tudásanyagot, amely biztos műveltségi háttérrel ad a szociológia magas szintű műveléséhez. Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait. Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. Elmélyült ismeretekkel rendelkezik szűkebb szakterületének minden fontosabb szegmenséről, érti a szociológiában meghatározó folyamatokat. képesség: A szakmailag megbízható forrásokra és azok gyakorlati tapasztalataira alapozva képes a szakterülete szempontjából releváns fogalomkészletre, argumentációra és következtetésekre épülő szociológiai elemzéseket készíteni. attitűd: Tudatosan törekszik a tudományos értelemben vett objektivitásra. A tudományos szemléletmódok iránti megbecsülés elve alapján tevékenykedik, és nyitott a különböző megközelítési és értelmezési módokra. autonómia és felelősség: Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében és irányításában, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: Tantárgy tematikus leírása: 5. Időskorúak helyzete Magyarországon 5.1. Demográfiai folyamatok alakulása Magyarországon és Európában 5.2. Az idősekre irányuló társadalompolitika főbb szempontjai, kihívásai 5.3. Az idősekre irányuló szociálpolitika prioritásai, stratégiái ezek hatása a hazai ellátórendszerre 6. Az időskor jellegzetességei 6.1. Az idősödés folyamata, az időskor szakaszai	

- 6.2. Az adott életszakasz pszichológiai-, társadalmi jellemzői
- 6.3. Szükségletek változása, a változásokra adható egyéni, közösségi és társadalmi válaszok
- 7. Az idősellátás intézményrendszere**
- 7.1. Jogszabályi környezet
- 7.2. Idősek számára elérhető pénzbeli és természetbeni ellátások (hozzáférés módja, feltételei)
- 7.3. Idősek számára nyújtható személyes szociális szolgáltatások rendszere
- 7.4. Otthonközeli ellátások típusai, jellemzői, igénybevétel lehetőségei
- 7.5. Bentlakásos ellátási formák típusai, jellemzői, igénybevétel lehetőségei
- 7.6. Szociális ellátórendszer változásának, fejlesztésének irányai
- 8. Szociális munka gyakorlati alkalmazása az egyes ellátási típusokban**
- 8.1. Szociális munka módszerei, eszközei
- 8.2. Szociális formák alkalmazása otthonközeli ellátások során
- 8.3. Szociális munka bentlakásos intézményekben

(A vizsgakérdések megegyeznek az egyes vázlatpontok címeivel)

Félévközi számonkérés módja és értékelése: -
kollokvium teljesítésének módja: Kollokvium (szóbeli vizsga)

Kötelező irodalom:

- Bagdy Emőke: Fejlődéslélektan az életfolyamatokon át In: Pszichoterápia, 2000.VIII.hó
- Udvari Andrea: Az idősellátás helyzete Magyarországon – Kutatás jelentés (NCSSZI Bp. 2013)
<http://www.ncsszi.hu/download.php%3Ffileid%3D771>
1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1/2000. (I.7.) SZCSM. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Esély 2014/2. szám – Konferencia az idősek segítéséről

Ajánlott irodalom:

- Szakmai szabályozók fejlesztése (Szerk. Balogh O., Fehérné D. Ildikó, Kostyák Á., Pató Ágnes, Vajda N.) NCSSZI. 2011. TÁMOP-5.4.1/08/1-2009-0002 sz. kiemelt projekt 9-56 old.
- BAGDY Emőke: Fejlődéslélektan az életfolyamatokon át. In: *Pszichoterápia*, 2000. augusztus.
- DOBOSSY Imre - S. MOLNÁR Edit-VIRÁGH Eszter: *Az Öregedés és társadalmi környezet*. KSH, Műhelytanulmányok, 3. szám, 2003
- GICZI Johanna- Sági Gábor (szerk.): *Időskorúak Magyarországon*. KSH, Budapest, 2004
- 81/2009. (X. 2.) OGY határozat Az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról; Magyar Közlöny 2009/141 (X.2.)
- Kötet az idősekről*, Esély füzetek 2., „ESÉLY” Közösségfejlesztő és családsegítő szolgálat; 1995. Budapest, ISSN 12171697
- Európai Közösségek Bizottsága: Zöld könyv: „A demográfiai változások kihívása, a nemzedékek közötti szolidaritás új formái”; COM(2005) 94 végleges; Brüsszel, 16.3. 2005

Tantárgy neve: Szakmai képességfejlesztés IV.	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM503 Tárgyfelelős intézet: Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: D. Havsi Virág egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): --	
Javasolt félév: 5.	Előfeltétel: BTBNSZM1101, BTBNSZM1102
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A félév folyamán gyakorlati foglalkozásokat tartunk, melyek személyiség és önismeret fejlesztőek, a két agyfélteke működését harmonizálják. Relaxációban meghallgatott vers és zene hatásainak feldolgozása zajlik majd montázs, olajpasztell, porpasztell, agyag, akvarell technikák segítségével és az alkotások megbeszélése a hozzájuk kapcsolódó asszociációk feltárásával. Meseterápiás foglalkozások során az emberi életúthoz kapcsolódó mesékkel fogunk dolgozni. Az óra alkalmat ad a csoportok működtetésének kipróbálására, tapasztalatot ad csoport vezetésről és részt vételről, csoportdinamikai folyamatok megfigyelésére alkalmat. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: képesség: - Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében. - Képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát. - Képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől. attitűd: - Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására. - Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: Tréning jellegű kurzus. 1. Szeptember lelki üzenete 2. Mese 3. Föld elem 4. Október lelki üzenete 5. Mese 6. Levegő elem 7. Októberi ünnepkör 8. November lelki üzenete 9. Mese 10. Víz elem 11. Novemberi ünnepkör 12. December lelki üzenete, ünnepei 13. Tűz elem 14. záró foglalkozás	
Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése: Aktivitás osztályozása, esszé év végén a tanult módszer gyakorlati alkalmazhatóságáról.	

Kötelező irodalom:

Dr. Antalfai Márta: Gyógyítás és személyiségfejlesztés vizuális művészet-pszichoterápiával. A módszer ismertetése; (in: Psychiatria Hungarica XXII. Évf.2007/4, 276-299. o.); Katarzisz Komplex Művészeti terápia (Kézirat, részlet a módszerből, Budapest, 2007)

Brigitte Hamann: A tizenkét archetípus (Bioenergetic Kft., 1998, Piliscsaba)

Johannes Th. Eschen: Analytical Music Therapy (Jessica Kingsley Publih, London, 2002).

Ajánlott irodalom:

S. Fincher: Mandalakészítés) Édesvíz kiadó, 1998.)

Molnár V. József: Kalendárium (Örökség Könyvműhely, 1998);

C.G. Jung: Gondolatok a természetről (Kossuth Kiadó 1996, 2005);

[Sanford L. Drob](#): Reading The Red Book: An Interpretive Guide to C.G. Jung's Liber Novus (ISBN: 978-1-935528-37-1)

Tantárgy neve: Szakmai képességfejlesztés IV.	Tantárgy Neptun kódja: BTBLSZM503 Tárgyfelelős intézet: Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: D. Havsi Virág egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): --	
Javasolt félév: 5.	Előfeltétel: BTBLSZM1101, BTBLSZM1102
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: levelező
Tantárgy feladata és célja: A félév folyamán gyakorlati foglalkozásokat tartunk, melyek személyiség és önismeret fejlesztők, a két agyfélteke működését harmonizálják. Relaxációban meghallgatott vers és zene hatásainak feldolgozása zajlik majd montázs, olajpasztell, porpasztell, agyag, akvarell technikák segítségével és az alkotások megbeszélése a hozzájuk kapcsolódó asszociációk feltárásával. Meseterápiás foglalkozások során az emberi életúthoz kapcsolódó mesékkel fogunk dolgozni. Az óra alkalmat ad a csoportok működtetésének kipróbálására, tapasztalatot ad csoport vezetésről és részt vételről, csoportdinamikai folyamatok megfigyelésére alkalmat. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: képesség: - Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében. - Képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát. - Képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől. attitűd: - Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására. - Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: Tréning jellegű kurzus. 1. Hónapok lelki üzenete, ünnepkörök jelentőségei 2. Mese 3. Elemek	
Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése: A gyakorlati munkában való részt vétel. Értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) Aktivitás osztályozása, esszé év végén a tanult módszer gyakorlati alkalmazhatóságáról.	
Kötelező irodalom: Dr. Antalfai Márta: Gyógyítás és személyiségfejlesztés vizuális művészet-pszichoterápiával. A módszer ismertetése; (in: Psychiatria Hungarica XXII. Évf.2007/4, 276-299. o.); Katarzisz Komplex Művészeti terápia (Kézirat, részlet a módszerből, Budapest, 2007) Brigitte Hamann: A tizenkét archetípus (Bioenergetic Kft., 1998, Piliscsaba) Johannes Th. Eschen: Analytical Music Therapy (Jessica Kingsley Publih, London, 2002).	

Ajánlott irodalom:

S. Fincher: Mandalakészítés) Édesvíz kiadó, 1998.)

Molnár V. József: Kalendárium (Örökség Könyvműhely, 1998);

C.G. Jung: Gondolatok a természetről (Kossuth Kiadó 1996, 2005);

[Sanford L. Drob](#): Reading The Red Book: An Interpretive Guide to C.G. Jung's Liber Novus (ISBN: 978-1-935528-37-1)

Tantárgy neve: Szaknyelv I	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM504
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
Tantárgyelem: kötelező	
Tárgyfelelős: Dr. Urbán Anna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
A kurzusok megteremtik a lehetőségét annak, hogy a végzéshez szükséges nyelvvizsgát a hallgatók minél könnyebben megszerezhessék, valamint a szakmájukat megalapozó szakirodalmat idegen nyelven is követni tudják. A két szemeszter során áttekintjük a szociális munka, szociális igazgatás és szociálpolitika területéhez tartozó legfontosabb szakkifejezéseket, terminológiát az adott idegen nyelven, releváns szakmai cikkek, tanulmányok, könyvrészletek fordításával és értelmezésével. Ezek mellett a képzés során a hallgatók elsajátítják azokat a situációkat, amelyek tipikusak a betegellátásban, az idősekkel, valamint a gyermekekkel való foglalkozásban és az ápolási, tanácsadói, gyermekvédelmi szakmákban. Cél a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése, a megértés és a szociális kompetenciák idegen nyelvi fejlesztése.	
Tantárgy tematikus leírása: Az első szemeszterben szociális munka, szociális igazgatás és szociálpolitika területéhez tartozó legfontosabb szakkifejezések, terminológia az adott idegen nyelven;	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: kreativitás, elemzés, értékelés, kommunikáció attitűd: együttműködés, nyitottság, mérlegelés, fejlődés autonómia és felelősség: véleményalkotás, objektivitás, empátia	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az órai szereplésre, zárthelyikre kapott jegyek alapján alakul a gyakorlati jegy Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) elégséges: 60 százalékos teljesítménytől, közepes 71%-tól, jó: 81%-tól, jeles 91 százalékos teljesítménytől.	
Kötelező irodalom: MARWICK, A. 1982. British Society since 1945. London: Penguin OAKLAND, John, 2015. British Civilisation, London: Taylor & Francis WORSLEY, P. 1980. Introducing Sociology. London: Penguin Ajánlott irodalom: cikkek az Economist-ből, a Time-ből, a Sociology-ből	

Tantárgy neve: Szaknyelv I	Tantárgy Neptun kódja: BTBLSZM504
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Urbán Anna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 10	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: levelező
1. A kurzusok megteremtik a lehetőségét annak, hogy a végzéshez szükséges nyelvvizsgát a hallgatók minél könnyebben megszerezzhessék, valamint a szakmájukat megalapozó szakirodalmat idegen nyelven is követni tudják. A két szemeszter során áttekintjük a szociális munka, szociális igazgatás és szociálpolitika területéhez tartozó legfontosabb szakkifejezéseket, terminológiát az adott idegen nyelven, releváns szakmai cikkek, tanulmányok, könyvrészletek fordításával és értelmezésével. 2. Ezek mellett a képzés során a hallgatók elsajátítják azokat a situációkat, amelyek tipikusak a betegellátásban, az idősekkel, valamint a gyermekekkel való foglalkozásban és az ápolási, tanácsadói, gyermekvédelmi szakmákban. Cél a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése, a megértés és a szociális kompetenciák idegen nyelvi fejlesztése.	
Tantárgy tematikus leírása: Az első szemeszterben szociális munka, szociális igazgatás és szociálpolitika területéhez tartozó legfontosabb szakkifejezések, terminológia az adott idegen nyelven;	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: kreativitás, elemzés, értékelés, kommunikáció attitűd: együttműködés, nyitottság, mérlegelés, fejlődés autonómia és felelősség: véleményalkotás, objektivitás, empátia	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az órai szereplésre, zárthelyikre kapott jegyek alapján alakul a gyakorlati jegy Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) elégséges: 60 százalékos teljesítménytől, közepes 71%-tól, jó: 81%-tól, jeles 91 százalékos teljesítménytől.	
Kötelező irodalom: MARWICK, A. 1982. British Society since 1945. London: Penguin OAKLAND, John, 2015. British Civilisation, London: Taylor & Francis WORSLEY, P. 1980. Introducing Sociology. London: Penguin Ajánlott irodalom: cikkek az Economist-ből, a Time-ből, a Sociology-ből	

Tantárgy neve: Szociális munka szenvedélybetegekkel	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM506 BTBLSZM506 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Juhászné Ceglédi Tünde, óraadó	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: BTBLSZM302;BTBLSZM303
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali, levelező
Tantárgy feladata és célja: A szenvedélybetegek segítése a szociálismunka sajátos területe. A hallgatók megismerik a szenvedélybetegek sajátosságait, a szenvedélybetegek részére nyújtható szociális szolgáltatásokat. Képet kapnak arról, hogy a szenvedélybeteg-ellátás különböző területein milyen lehetőségei és feladatai vannak egy szociális munkásnak. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgatók jobban megismerik és megértik a közösségi szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét, annak beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait képesség: a hallgatónak tovább fejlődik képessége a bizalomépítésre, szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére, felismerni a forrásokat és a kockázatok elemzésének és kezelésének módját attitűd: a közösségekkel végzett szociális munka alapértékei közül a közösségi szociális munka számára kiemelkedő a demokrácia, fejlődik a hallgatók empátiája az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez, növekszik nyitottságuk az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra autonómia és felelősség: a hallgatónak fejlődik a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzése, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók képessége	
Tantárgy tematikus leírása:	
A tantárgy általános céljai: • bevezető ismeretek nyújtása a szenvedélybetegekkel folytatott szociális munka kérdéseibe, • lehetőséget nyújt az általános szociális munkás készségeknek a szenvedélybetegekkel folytatott munkában való felhasználásának gyakorlása. A tantárgy specifikus céljai: A hallgatók kapjanak képet: • drogpolitikáról és a szenvedélybetegségek kezelésének jogi szabályozásáról, • a szolgáltatás célcsoportjának jellemzőiről, • a klienscsoport rendelkezésére álló egészségügyi és szociális szolgáltatások által nyújtott szolgáltatásokról, • a klienscsoporttal végzett munka sajátos problémáiról, • az általános szociális munkás készségek – feltárás, tanácsadás, csoportmunka, esetenmenedzsment - használatáról a sajátos klienscsoporttal végzett munka során. Tematika: - A szenvedélybetegség fogalma, az addikciók csoportosítása - A kábítószer fogalma, meghatározása, a kábítószeres csoportosítása, a kábítószer-használat történeti megközelítése - Legális kábítószeres - az egyes szerek főbb jellemzői	

- Illegális kábítószeres – az egyes szerek főbb jellemzői
- Dizájn drogok, használatukkal kapcsolatos hitek és tévhitek
- A szenvedélybetegség kialakulásának okai, a függőség kialakulásának fázisai, relapszus prevenció
- A szenvedélybetegek speciális jellemzői, a szerhasználat következtében megfigyelhető magatartásbeli változások, a szerhasználat pszichés tünetei, a szerhasználat testi tünetei, szerhasználatra utaló használati tárgyak
- Szenvedélybeteg a családban, a szenvedélybeteg és környezete
- Szenvedélybetegek egészségügyi ellátása: szenvedélybetegek ambuláns egészségügyi ellátása: drogambulanciák, pszichiátriai szakrendelők, addiktológiai gondozók, szenvedélybetegek kórházi kezelése: pszichiátriai osztályok, addiktológiai osztályok, részlegek
- Szenvedélybetegek szociális ellátása: szenvedélybetegek közösségi ellátása szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű szolgáltatás,
- Szenvedélybetegek nappali ellátása, rehabilitációs otthoni ellátás, védett szállások, védett munkahelyek, önszervező közösségek
- Büntetés, vagy kezelés: Elterelés - megelőző-felvilágosító szolgáltatás, kábítószerhasználatot kezelő kezelés, kábítószer-függőséget kezelő kezelés. A szerhasználat jogi szabályozása
- Drogpolitika: kitekintés az unió drogpolitikájára, hazai drogpolitika alakulása nemzeti drogstratégia.
- Szociális munkás helye, szerepe, feladata a szenvedélybeteg ellátásban. Prevenció helye, szerepe, jelentősége. Hatékony drogprevenció

Módszerek:

- interaktív előadás
- gyakorlatok
- egyéni és csoportos feladatmegoldás

Vizsgafeladat: Szenvedélybetegekkel kapcsolatos esettanulmány elkészítése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:
lásd. a tematikánál

Értékelése: félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok)

A tanórak 80 %-os látogatottsága, aktív közreműködés a feladatmegoldások során

Kötelező irodalom:

Demetrovics Zsolt (szerk.): *Az addiktológia alapjai I.* Budapest, ELTE Eötvös Kiadó Kft., 2007

Ajánlott irodalom:

Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen Nemzeti Drogellenes Stratégiáról 2013-2020

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról

42/2008. (XI. 14.) EüM-SZMM együttes rendelet a kábítószer-függőséget gyógyító kezelés, kábítószer-használatot kezelő más ellátás vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatás szabályairól

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló

1997. évi XLVII. törvény

2003. évi LXXXIV. törvény az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről

60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről

Tantárgy neve: Szociális munka kisebbségi csoportokkal	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM507 BTBLSZM507 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: BTBNSZM302; BTBNSZM303; BTBLSZM302; BTBLSZM303
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali, levelező
Tantárgy feladata és célja: A kurzuson a résztvevők segítséget kapnak ahhoz, hogy megismerjék az előítélet kialakulásának mechanizmusait, felismerjék, és kezelni tudják saját előítéleteiket, érzékenyebbé váljanak azokkal a problémákkal szemben, amelyek a kirekesztett, előítéletektől sújtott kisebbségi csoportok sajátjai. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgatók jobban megismerik és megértik a közösségi szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét, annak beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait képesség: a hallgatóknak tovább fejlődik képessége a bizalomépítésre, szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére, felismerni a forrásokat és a kockázatok elemzésének és kezelésének módját attitűd: a közösségekkel végzett szociális munka alapértékei közül a közösségi szociális munka számára kiemelkedő a demokrácia, fejlődik a hallgatók empátiája az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez, növekszik nyitottságuk az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra autonómia és felelősség: a hallgatóknak fejlődik a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzése, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók képessége	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: 1-2. Az előítélet, diszkrimináció - szakirodalmi áttekintés 3-6. A témával kapcsolatos saját élmények. 7-10. Esetmegbeszélés. 11-13. Prezentáció, ötletbörze, vita 14. Összefoglalás, értékelés	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Tekintettel arra, hogy nem pusztán ismeretátadásról, hanem a hallgatók érzékenyítéséről, szemléletének formálásán van elsősorban a hangsúly, ezért nagyon fontos az órai részvétel, a közös munkába való bevonódás.	
Kötelező irodalom: BAKÓ B. és trsai (szerk.): <i>Mindennapi előítéleteink. Társadalmi távolságok és etnikai sztereotípiák.</i> Budapest, Balassi, 2006 CSEPELI György – ÖRKÉNY Antal – SZÉKELYI Mária (szerk.): <i>Kisebbségsszociológia. Szöveggyűjtemény egyetemi és főiskolai hallgatók számára.</i> Minoritás Alapítvány, Budapest, 1997 GIDDENS, A. - DIAMOND, P. (szerk.) <i>Írások az egyenlőtlenségről, az egyenlősdiről – és az új egyenlőségről.</i> Budapest, Napvilág, 2006	

HUNYADY György.: A nemzetek jelleme és a nemzeti sztereotípiák. In: HITSEKER, M. – SZILÁGYI Zs. (szerk.) *Mindentudás Egyeteme 4*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó, 2005. pp. 127-147.

LADÁNYI János – SZELÉNYI Iván: *A kirekesztettség változó formái*. Budapest, Napvilág, 2004

NAGY Ildikó – PONGRÁCZ Tiborné: Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről 2009. TÁRKI – Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2009

PANKUCSI Márta: *Kisebbségek, kohézió és az információs társadalom*. Információs Társadalom 4/2006. 86-98.o.

Ajánlott irodalom:

BALÁZS K. – ÓDOR B.: *A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok nemzetközi forrásai*. Magyar Országgyűlés, 2006

FEKETE – KELEN – TALYIGÁS – VISY: *EU Parlamenti jelentés a romák helyzetéről. Magyarországon*. Kézirat

FONYÓ Iлона (szerk.): *Felnőtt élet. Felnőttkorba lépő értelmi sérült fiatal társadalmi életbe való beilleszkedésének lehetőségei*. Kézenfogva Alapítvány, Budapest, 2009

NAGY Ildikó – PONGRÁCZ Tiborné: Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről 2009. TÁRKI – Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2009

NEMÉNYI Mária.: Szegénység-etnicitás-egészség, In: *Kisebbségek kisebbsége* szerk: NEMÉNYI Mária- SZALAI Júlia, Új Mandátum, Budapest, 2005

Az Emberi jogok egyetemes nyilatkozata (1948)

Nemzetközi egyezmény a faji megkülönböztetés minden formájának eltörléséről (1965)

Egyezmény a nők elleni hátrányos megkülönböztetés minden formájának eltörléséért (1979)

A fogyatékos emberek jogainak nyilatkozata (1975)

Az ILO egyezménye (169. számú) a független országok bennszülött vagy törzsi szervezetben élő népeiről (1989)

Tantárgy neve: Társadalomfilozófia	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM515 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szab. választható
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 5/Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: levelező
Tantárgy feladata és célja: A kurzus hozzájárul a szociális munka elméletének megértéséhez szükséges társadalomfilozófiai háttérű koncepciók megismeréséhez. A tantárgy keretében klasszikus társadalom- és történelemfilozófiai szövegeken alapuló előadásokra kerül sor. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri, érti és folyamatosan fejleszti azt a tudásanyagot, amely biztos műveltségi háttérrel ad a szociológia magas szintű műveléséhez. Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait. Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. Elmélyült ismeretekkel rendelkezik szűkebb szakterületének minden fontosabb szegmenséről, érti a szociológiában meghatározó folyamatokat. képesség: A szakmailag megbízható forrásokra és azok gyakorlati tapasztalataira alapozva képes a szakterülete szempontjából releváns fogalomkészletre, argumentációra és következtetésekre épülő szociológiai elemzéseket készíteni. attitűd: Tudatosan törekszik a tudományos értelemben vett objektivitásra. A tudományos szemléletmódok iránti megbecsülés elve alapján tevékenykedik, és nyitott a különböző megközelítési és értelmezési módokra. autonómia és felelősség: Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében és irányításában, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A társadalom és a történelem megismerésének lehetősége I. 2. A társadalom és a történelem megismerésének lehetősége II. 3. Az ember, mint kiindulási alap 4. A történelmi fejlődés gondolata és lehetőségei 5. Liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus 6. Társadalom és erkölcs 7. Érzületetika. felelősségetika, erényetika, szeretetetika 8. Igazságosság, egyenlőség 9. Jogok, emberi jogok, szabadság, perszonalizmus 10. A történelem végcéljának koncepciója és az utópiák 11. Az idő és a történelmiség 12. A megértés történelmisége	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Prezentáció, zárhelyi dolgozat, kollokvium teljesítésének módja: A prezentáció és a sikeres zárhelyi dolgozat a vizsgára bocsátás feltétele.	
Kötelező irodalom: Wright, von G. H. : Magyarázat és megértés. In: Bertalan László (szerk): <i>Magyarázat, megértés és</i>	

előrejelzés. Budapest 1987. I. Két hagyomány 43-70.

Danto, Arthur, C.: Az analitikus történelemfilozófia hanyatlása és bukása. *Narratívák 4.*

Nietzsche, Friedrich: *Adalék a morál genealógiájához*, Holnap, Budapest. 1996. 1–2. fej.

Freud, Sigmund: *Rossz közérzet a kultúrában*, Kossuth, Budapest, 1992. Vagy: Sigmund Freud: *Esszék*. Gondolat. 1982. 327-405.

Freinberg, Joel: *Társadalomfilozófia* Osiris, Budapest, 2003. Első fejezet: A szabadság fogalma. 15-36., Hatodik fejezet. Emberi jogok. 126-145.

MacIntyre, Alasdair: A közjó politikai és szociális struktúrái. In: Horkay Hörcher Ferenc (szerk): *Közösségelvű politikai filozófiák. Századvég*, Budapest. 2002. 97-112.

MacIntyre, Alasdair: *Az erény nyomában*. Osiris. Budapest. 1999. III.-VI: fejezet. 41-114. o.

Taylor, Charles: A modernitás konfliktusai. In: Horkay Hörcher Ferenc (szerk): *Közösségelvű politikai filozófiák. Századvég*, Budapest. 2002. 113-153.

Kekes, John: *A liberalizmus ellen*. Európa. Budapest. 1999. 1. fejezet. 1.3 Alapértékek. 1.4 Nézeteltérések a liberalizmuson belül. 1.5. A liberalizmus magja. 26-58. 6. fejezet. 226-245.

Ajánlott irodalom:

Anzenbacher, Arno: Bevezetés a filozófiába. Herder. Budapest. 1993.

Anzenbacher, Arno: Keresztény társadalometika. Szent István Társulat, Budapest. 2001.

MacIntyre, Alasdair: *Dependent Rational Animals: Why Human Beings Need the Virtues*. Open Court Publishing, 1999.

Tantárgy neve: Társadalomfilozófia	Tantárgy Neptun kódja: BTBLSZM515 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szab. választható
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 5/Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: levelező
Tantárgy feladata és célja: A kurzus hozzájárul a szociális munka elméletének megértéséhez szükséges társadalomfilozófiai háttérű koncepciók megismeréséhez. A tantárgy keretében klasszikus társadalom- és történelemfilozófiai szövegeken alapuló előadásokra kerül sor. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri, érti és folyamatosan fejleszti azt a tudásanyagot, amely biztos műveltségi háttérrel ad a szociológia magas szintű műveléséhez. Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait. Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. Elmélyült ismeretekkel rendelkezik szűkebb szakterületének minden fontosabb szegmenséről, érti a szociológiában meghatározó folyamatokat. képesség: A szakmailag megbízható forrásokra és azok gyakorlati tapasztalataira alapozva képes a szakterülete szempontjából releváns fogalomkészletre, argumentációra és következtetésekre épülő szociológiai elemzéseket készíteni. attitűd: Tudatosan törekszik a tudományos értelemben vett objektivitásra. A tudományos szemléletmódok iránti megbecsülés elve alapján tevékenykedik, és nyitott a különböző megközelítési és értelmezési módokra. autonómia és felelősség: Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében és irányításában, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A társadalom és a történelem megismerésének lehetősége I. 2. A társadalom és a történelem megismerésének lehetősége II. 3. Az ember, mint kiindulási alap 4. A történelmi fejlődés gondolata és lehetőségei 5. Liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus 6. Társadalom és erkölcs 7. Érzületetika. felelősségetika, erényetika, szeretetetika 8. Igazságosság, egyenlőség 9. Jogok, emberi jogok, szabadság, perszonalizmus 10. A történelem végcéljának koncepciója és az utópiák 11. Az idő és a történelmiség 12. A megértés történelmisége	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Prezentáció, zárhelyi dolgozat, kollokvium teljesítésének módja: A prezentáció és a sikeres zárhelyi dolgozat a vizsgára bocsátás feltétele.	
Kötelező irodalom: Wright, von G. H. : Magyarázat és megértés. In: Bertalan László (szerk): <i>Magyarázat, megértés és</i>	

előrejelzés. Budapest 1987. I. Két hagyomány 43-70.

Danto, Arthur, C.: Az analitikus történelemfilozófia hanyatlása és bukása. *Narratívák 4.*

Nietzsche, Friedrich: *Adalék a morál genealógiájához*, Holnap, Budapest. 1996. 1–2. fej.

Freud, Sigmund: *Rossz közérzet a kultúrában*, Kossuth, Budapest, 1992. Vagy: Sigmund Freud: *Esszék*. Gondolat. 1982. 327-405.

Freinberg, Joel: *Társadalomfilozófia* Osiris, Budapest, 2003. Első fejezet: A szabadság fogalma. 15-36., Hatodik fejezet. Emberi jogok. 126-145.

MacIntyre, Alasdair: A közjó politikai és szociális struktúrái. In: Horkay Hörcher Ferenc (szerk): *Közösségelvű politikai filozófiák*. Századvég, Budapest. 2002. 97-112.

MacIntyre, Alasdair: *Az erény nyomában*. Osiris. Budapest. 1999. III.-VI: fejezet. 41-114. o.

Taylor, Charles: A modernitás konfliktusai. In: Horkay Hörcher Ferenc (szerk): *Közösségelvű politikai filozófiák*. Századvég, Budapest. 2002. 113-153.

Kekes, John: *A liberalizmus ellen*. Európa. Budapest. 1999. 1. fejezet. 1.3 Alapértékek. 1.4 Nézeteltérések a liberalizmuson belül. 1.5. A liberalizmus magja. 26-58. 6. fejezet. 226-245.

Ajánlott irodalom:

Anzenbacher, Arno: Bevezetés a filozófiába. Herder. Budapest. 1993.

Anzenbacher, Arno: Keresztény társadalometika. Szent István Társulat, Budapest. 2001.

MacIntyre, Alasdair: *Dependent Rational Animals: Why Human Beings Need the Virtues*. Open Court Publishing, 1999.

Tantárgy neve: Andragógia	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM505
	Tantárgyfelelős intézet: Alkalmazott Társadalomtudományok Intézet
	Tantárgyelem: Kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Szirbik Gabriella, óraadó	
Javasolt félév: 5	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: (3–4 mondatban összefoglalva) A tantárgy célja megismertetni a hallgatókkal az andragógia, mint diszciplína és oktatási gyakorlat lehetőségeit, kutatási eredményeit, módszereit, s azok alkalmazásának fontosságát a szociális munkában	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Andragógiaelmélet 2. Andragógia versus pedagógia 3. Az andragógia hazai és nemzetközi története 4. A felnőttek tanulási sajátosságai 5. A tanulás forradalma – az andragógia, mint felnőttnevelés, mint felnőttképzés, mint felnőttoktatás 6. Az andragógia társadalompolitikai jelentősége, népművelés, közművelődés 7. A lifelong learning jelenség – pedagógia versus andragógia 8. Tanuláselméletek 9. A személyes tanulási tér – IKT adta lehetőségek 10. A globális, információs társadalmak strukturális átalakulásai, s ennek hatása az életstílusra és a tanulási stílusra 11. Felnőttképzés az Európai Unióban – Európa 2020 stratégia 12. Andragógia és munkaerőpiac – foglalkoztatás- és oktatáspolitikai 13. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásának, reintegrálásának lehetőségei, tudásvagyongazdálkodás 14. Kulcskompetenciák, „képessé tétel” – szociális beruházás: andragógia a szociális munkában	
Félévközi számonkérés módja: prezentáció, zárhelyi dolgozat, beadvány stb.) Nappali tagozaton zárhelyi dolgozat a szemeszter félidejében	
Értékelése: félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) A zh. dolgozatok beszámításának módja a kollokviumba:	

- jeles – 50%
- jó – 40%
- közepes – 30%
- elégséges 20%
- elégtelen – 0%

Nappali tagozaton az órák 75%-án való részvétel kötelező.

Kötelező irodalom:

(legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)

Az Educatio 1999/1. Tavasz - Felnőttoktatás c. tematikus száma

Maróti Andor (szerk.) (1997) : Andragógiai szöveggyűjtemény II. Válogatás a felnőttoktatás elméletének külföldi szakirodalmából. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Zrinszky László (1996): A felnőttképzés tudománya. Bevezetés az andragógiába. Okker Oktatási Iroda, Budapest.

Benedek András, Csoma Gyula, Harangi László (szerk.) (2002): Felnőttoktatási és - képzési lexikon. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest

Durkó Mátyás (1999): Andragógia. A felnőttnevelés és közművelődés új útjai. Magyar Művelődési Intézet, Budapest.

Oktatás és képzés. Az EU oktatási portálja

http://ec.europa.eu/education/index_hu.htm -

Ajánlott irodalom:

(legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)

Molnár Cecília Sarolta (2013.03.21.): Mi is az az andragógia? Nyelv és tudomány.

<http://www.nyest.hu/hirek/mi-is-az-az-andragogia>

Feketéné Szakos Éva (2002): A felnőttek tanulása és oktatása – új felfogásban. A konstruktivizmus alkalmazási lehetőségei a mai hazai andragógiában. Akadémiai Kiadó, Budapest

Kálmán Anikó (2009): Az oktatástól az önálló tanulásig. BME APPI, Budapest

Benedek András (szerk.) (2009): Tanulás életen át (TÉT) Magyarországon. Tempus Közalapítvány, Budapest

Adult education and training in Europe. Widening Access to Learning Opportunities. Eurydice Report 2015. Letölthető innen:

file:///C:/Users/Dell/Downloads/feln%C5%91ttoktat%C3%A1s%20%C3%A9s%20k%C3%A9pz%C3%A9s%20az%20EUBan%20(1).pdf

IV/1.

Tantárgy neve: Összefüggő szakmai gyakorlat	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM702 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kozma Judit, egyetemi docen	
Közreműködő oktató(k): --	
Javasolt félév: 7.	Előfeltétel: BTBNSZM5508, BTBNSZM4409, BTBNSM4410, BTBNSZM4402, BTBNSZM5501
Óraszám/félév: 300	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 30	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A gyakorlat célja annak bizonyítása, hogy a hallgatók (a vonatkozó KKK alapján, lásd: 18/2016(VIII.5.) EMMI rendelet) felkészültek a szociális munkára vonatkozó globális alapelvek, tudományos és szakmai eredmények, etikai követelmények és alapvető módszerek birtokában képesek a szociális munka, mint hivatás művelésére, elsődlegesen a gyermekjólét és a szociális szolgáltatások szélesen értelmezett területein. Elkötelezettek a társadalmi egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése, a jólét növelése és a demokratikus értékek iránt, felkészültek az ezek érdekében történő szakszerű és felelős gyakorlati szociális munka végzésére. A képzés megfelel a szociális képzésekre vonatkozó hazai és nemzetközi szakmai elvárásoknak, illeszkedik az európai térség hasonló szakképzettségével szemben támasztott követelményekhez. Az alapszakon végzettek felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására. Rendelkezik a következő kompetenciákkal: a) tudása - Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai, jogi, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai tudományok szociális munkához tartozó fogalomkészletét. - Ismeri és érti a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket. - Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre. - Ismeri és érti a társadalompolitika területeit, a szociálpolitika meghatározó irányait, elosztási mechanizmusait, valamint az egyéni, családi, közösségi élethelyzetekben, és a társadalmi és szociális problémák kezelésében alkalmazható szociálpolitikai alapelveket és technikákat. - Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket. - Ismeri és értelmezi a kisebbségi és többségi társadalom kapcsolatának dinamikáját és ehhez kapcsolódóan a kisebbségi egyéni és közösségi jogokat. - Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat. - Ismeri és érti a szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét. - Ismeri és értelmezi a szociális munkához kapcsolódó jogi területek szabályozását, különös tekintettel az emberi és gyermeki jogokra, a szociális és gyermekvédelmi jogi szabályozásra. - Érti és átlátja a társadalomtudományi kutatások alapjait, a szakterület kutatási területeit és módszereit. - Érti és átlátja a szociális munka jogi, társadalmi és ökológiai kontextusát, a szociális munkára vonatkozó közvitákat és jellemző, elterjedt véleményeket, a szociális munka alapvető elméleteit, modelljeit és folyamatait. - Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait. - Ismeri a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra - ezen belül civil-, egyházi, piaci sféra - rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit. - Ismeri más segítő szakmák kompetenciaköreit, felkészült a gyakorlat során felmerülő problémák szakmai illetékességének felismerésére, és más szakmák szakembereivel való szakszerű együttműködésre. b) képességei - Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét	

társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében.

- Képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát.
- Képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől.
- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére.
- Felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.
- Képes áttekinteni a szociális munka szakterületeinek dokumentációit, a kapcsolódó szakmai feladatokat.

c) attitűdje

- Érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.
- Elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre.
- Nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez.
- Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.
- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
- Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.

d) autonómiája és felelőssége

- Munkáját minden körülmények között felelősen, a szociális munka értékeit és alapelveit, a szakmai etikai kódex iránymutatásait figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli.
- Felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért.
- Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.
- Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósuló csapatmunkában. Kommunikációjáért hatáskörén belül mindenkor felelősséget vállal.
- Szakmai fejlődésének tudatos és felelős irányítója, képzésekben és továbbképzésekben, szupervízióban fejleszti önismeretét, önértékelését és szakmai tudását.
- Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

A gyakorlat közvetlen céljai

- A gyakorlat célja, hogy felkészítse a hallgatót az elméletben tanult gyakorlati alkalmazására és elősegítse a szakmai készségek fejlesztését, a személyes kompetencia megtapasztalását.
- A terepgyakorlat lehetővé teszi, hogy a hallgatók együtt dolgozzanak gyakorlati szakemberekkel, akik mellett elsajátíthatják a szakma fogásait, s akik az elméleti képzéssel egyenrangú feladatot ellátva megismertetik a hallgatókat a szociális problémák gyakorlatban megjelenő formáival, másrészt segítik a problémák szélesebb összefüggésekben való elhelyezését.
- A hallgató a gyakorlat során megismerkedik az adott segítő intézmény struktúrájával, szervezeti rendszerével, azokkal a szociális ellátási feladatokkal, amelyek az adott intézményben egy szociális szakember munkája során felmerülhetnek. Megismeri az intézmény ellátási régiójának szociális jellemzőit, az intézmény és a területén lévő más szociális intézmények kapcsolatát, együttműködéseit.
- A hallgató a tereptanár irányítása mellett bekapcsolódik az ügyfelekkel folyó munkába. Részt vesz az intézményhez érkezést követő első interjú felvételében, a szociális kontextus vizsgálatában (családi környezet felmérésével), a támpontok értékelő feldolgozásában és az intervenciók terv elkészítésében, amely tartalmazza a forrásrendszerekkel való kapcsolatfelvételt és az esetmenedzselési feladatokat is.
- A terepgyakorlat mindezek által lehetővé teszi a hallgató gyakorlati kompetenciájának értékelését. A hallgató a gyakorlatban való megnyilvánulásai alapján visszajelzést kap szakmai alkalmasságáról, illetve

esetleges alkalmatlanságáról.

A terepgyakorlaton közreműködők feladatai

Terepintézmény

Az intézmény megfelelő végzettségű és felkészült tereptanárt jelöl ki.

Biztosítja a gyakorlathoz szükséges tárgyi és egyéb feltételeket, segíti a gyakornokot, hogy megismerhesse az intézmény struktúráját, szervezeti egységeit, az ott dolgozó szociális szakemberek feladatait, mindennapi munkáját. Hozzájárul, hogy a hallgató betekinthesse a szükséges dokumentációkba. Lehetőséget ad arra, hogy a hallgató részt vegyen az intézmény munkaértekezletein, és amennyiben van, az esetmegbeszélő találkozók, esetleg szupervízió is. Elősegíti az intézmény ellátási területének, a terület szociális jellemzőinek, az intézmény és a társintézmények kapcsolatának, együttműködésének a megismerését. Lehetővé teszi, hogy a hallgató bekapcsolódjon a kliensekkel való munkafolyamatokba, önállóan dolgozzon néhány esettel. Munkájáról a hallgató gyakorlati naplójával, a félév végén az esetek leírásával, illetve két esettanulmányban ad számot.

Tereptanár

Tereptanár lehet az a felsőfokú szociális végzettséggel rendelkező szakember, aki: egyrészt

- Az adott szociális intézményben dolgozik,
- szociális munkát végez **közvetlen klienskapcsolatban**,
- legalább 2 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik,
- kapcsolatot tart a gyakorlat szakmai vezetőjével,
- munkahelye, munkatársai támogatják abban, hogy tereptanári feladatokat vállaljon,

másrészt vállalja:

- a gyakorlathoz szükséges feltételek optimális biztosítását,
- a hallgató terepen történő tanulásának segítségét,
- a hallgató munkájának szakmai vezetését,
- már a gyakorlat elején a távollétében őt helyettesítő kolléga megnevezését,
- a terepmunka értékelését.

A tereptanár és a szakmai vezető megosztják a felelősséget a hallgató tanulásának folyamatáért, együttesen segítik elő az elméleti és gyakorlati ismeretek megfelelő szintű integrációját, ennek érdekében szükség szerint kapcsolatot tartanak egymással.

A tereptanár felelősséget vállal a gyakorlat megtervezéséért, megszervezéséért, levezetéséért, elemzéséért és értékeléséért. Ebbe az alábbiak tartoznak:

- a **"Az általános szociális munka gyakorlatra jelentkezés"** lap kitöltése és aláírása,
- a **"Tanulmányi Megállapodás"** hallgatóval történő közös elkészítése,
- a konkrét hallgató tudásának és készség szintjének megfelelő esetek kiválasztása,
- egyéni konzultációs lehetőség biztosítása a hallgató számára - heti rendszerességgel,
- a hallgató féléves írásos feladatai közül a terepgyakorlatot záró összefoglaló dolgozatot, esettanulmányt elolvassa, láttatja, ha vannak észrevételei, azt **külön** lapon rögzíti,
- szükség szerinti konzultáció a szakmai vezetővel,
- a gyakorlat befejezésekor, a hallgatóval való közös értékelést követően a tereptanár,

az írásos minősítés részeként egy **ötfokozatú skálán értékeli** a hallgató gyakorlatát. Ez lesz a terepgyakorlat érdemjegye.

(A részletes írásbeli értékelés javasolt szempontjai a **Terepgyakorlat értékelése** dokumentumban található)

A Hallgató feladatai és felelőssége:

A hallgató és a tereptanár együttesen felelős a gyakorlat elején megkötendő "Tanulmányi megállapodás" elkészítéséért, s azon körülmények biztosításáért, melyek mind a tanuláshoz, mind a hallgató kompetenciájának bizonyításához szükségesek. A terv végrehajtása közben nehézségekbe ütköző hallgatónak rövid időn belül tudatnia kell ezt tereptanárával és a szemináriumvezetővel, annak érdekében, hogy gyors segítséget kaphasson nehézségei leküzdéséhez.

- A hallgató a gyakorlat ideje alatt alkalmazkodik az intézmény munkarendjéhez és a tereptanárral megbeszélte munkarendben végzi a terepgyakorlatát. Ez az idő lehetőleg a tereptanár beosztásával egyező időben legyen. **A gyakorlatnak a terepintézményben töltendő időtartama minimum 280 óra, melyet a hallgató napi 8 órában végez, 35 napon keresztül.** Ehhez társul a **20 óra gyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium, melynek időpontjai: 2017. szept. 4. 08.00-10.00, szept. 28. 10.00-14.00, okt. 26. 10.00-14.00.**
- A hallgató akkor sem hiányozhat, ha egyéni tanrend engedéllyel rendelkezik, vagy párhuzamosan más képzésben is részt vesz. Ha már munkaviszonya van a hallgatónak, kötelessége, hogy a gyakorlat

időtartamára megoldást találjon munkahelyi elfoglaltságának esetleges időbeli átrendezésére a gyakorlat sikeres teljesítése érdekében.

- A hallgató részt vesz a Tanulmányi megállapodásban rögzített tereptanári konzultáción, az intézményi team/stáb munkaértekezleteken, esetmegbeszélésen, /szupervízió/ és egyéb szakmai megbeszéléseken.
- Hiányzás csak orvosilag indokolt és igazolt esetben lehetséges. Ha a hallgatót egészségi állapota akadályozza a gyakorlólóhelyen való megjelenésben, azt minden esetben köteles mind a tereptanár, mind a szemináriumvezető felé jelezni. A hiányzás nem haladhatja meg a **két hetet**. Amennyiben meghaladja, a gyakorlatot a kiesett idővel meg kell hosszabbítani. Hosszantartó betegség esetén a tanszék engedélyezheti a gyakorlat pótlását.
- A hallgató alkalmazkodik a fogadó intézmény stratégiai és gyakorlati célkitűzéseire, ami nem jelenti azt, hogy jobbitó szándékú javaslatait az adott körülmények között a megfelelő formában ne tehetné meg.
- A hallgató „A Szociális Munka Etikai Kódex” előírásait a gyakorlat során mindenkor betartja. (<http://3sz.hu/sites/default/files/Etikai.pdf>)

Az Egyetem felelőssége és feladatai:

A 230/2012(VIII.28) Kr. 15.§-a értelmében az egyetem együttműködési megállapodást köt a terepintézményekkel a szakmai gyakorlat kereteiről és a feladatmegosztásáról.

A Szociális Munka Tanszék vállalja, hogy

- a szakmai vezető közreműködésével rendszeres munkakapcsolatot tart a gyakorlólóhelyel, a szakmai gyakorlat képzési terve szerint felkészíti a hallgatókat;
- a gyakorlók képzési igényeit figyelembe vevő, a képzés célkitűzéseivel összhangban szempontokat ad a szakmai gyakorlólóhelynek és az ott dolgozó tereptanárnak a közösen elkészítendő gyakorlati képzési programhoz, a gyakorlat megvalósításához;
- szempontokat ad a gyakorlók szakmai készségeinek és gyakorlati kompetenciájának értékeléséhez.

A gyakorlat szakmai vezetőjének felelőssége és feladatai:

A szakmai vezető feladata elsősorban a gyakorlat általános kereteinek megteremtése, ezen belül is az alábbiak:

- A jelentkezési lapok szerint a terephely elfogadása vagy kellő indoklással alátámasztott elutasítása.
- A gyakorlatok előkészítése: a hallgatók tájékoztatása a gyakorlat céljairól, feltételeiről stb; számukra a jelen összefoglaló eljuttatása.
- A tereptanárok felkérése és felkészítése.
- Biztosítja a terephely, illetve a tereptanár számára a képzés tantervét, valamint a gyakorlati képzésre vonatkozó dokumentumokat, valamint az aktuális változásokról történő tájékoztatást.
- A gyakorlathoz kapcsolódó tereptanári megbeszélések szervezése.
- Problémás helyzetekben közös megbeszélések szervezése, lebonyolítása
- A szakmai vezető vezeti a terepgyakorlat előkészítő és feldolgozó szemináriumot, amelynek célja, hogy segítse a gyakorlat tapasztalatainak feldolgozását, támogassa a hallgatót az önmagára és a gyakorlati munkára vonatkozó reflexióiban.
- A szemináriumi munka keretében segíti a hallgatót a szolgáltatástípushoz kapcsolódó szakirodalmak feltérképezésében és feldolgozásában.

Tantárgy tematikus leírása:

A hallgatók feladata:

300 óra szociális munkásként, önállóan, tereptanári szupervízió mellett végzett munka. A 300 órába nem számít bele az intézmény megismerésével, a felkészüléssel (pl. a speciális terület szakirodalmának elolvasása, hospitálás, stb.), és a kötelező írásbeli munkák megírásával töltött idő, viszont beleszámít **12 óra gyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium**.

A gyakorlat során a hallgatónak azokat a tevékenységeket – az esetkezelés, a csoportmunka és a közösségi munka fogalomkörébe tartozó tevékenységeket – kell végeznie, amelyeket egy képzett szociális munkás az adott intézményben és beosztásban végez.

A hallgató a tevékenységéről naplót ír, melynek részei a következők:

1. Az intézmény

- missziója,
- a szolgált népesség sajátosságai,
- szolgáltatások, a szolgáltatások megfelelése a szolgált népesség szükségleteinek,
- az intézmény tárgyi és humán erőforrásai,
- az intézmény kapcsolatai, helye a helyi szolgáltató rendszerben

- az intézmény története, kultúrája (a kliensekkel való kapcsolatok sajátosságai, belső viszonyok: felépítés, munkatársi kapcsolatok, vezetés, a konfliktusok megoldásának módja, ahogy beszélnek az ügyekről, stb.)
- a szolgáltatások megfelelő végzéséhez szükséges szakirodalom rövid ismertetése, előírászerű cíMLEÍRÁSOKKAL (a szakdolgozat előírásaiban szerepel a hivatkozások és cíMLEÍRÁSOK megfelelő formája)

2. A hallgató önértékelése a korábbi gyakorlatok alapján: milyen személyiségvonások, kompetenciák az erősségei és miben szeretne a gyakorlat során fejlődni.
3. Az esetek leírása, amellyel a hallgató a gyakorlat során dolgozott, legalább két részletes esettanulmány a beavatkozások és eredmények leírásával
4. A napi munka reflektív, azaz a tapasztalatok leírását és értelmezését is tartalmazó, naplószerű leírása
5. Záró önértékelés
6. A tereptanár értékelése
7. A gyakorlat elvégzéséről szóló igazolás.

A terepgyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium programja:

1. megbeszélés

Célok:

- a gyakorlat céljainak megértése
- a feladatok és értékelési szempontok tisztázása

2. megbeszélés

Célok:

- a terepgyakorlat során szerzett tapasztalatok reflektív feldolgozása,
- a hallgatók intervenciós repertoárjának és tudásának bővítése,
- stresszmenedzsment-készségek,
- esettanulmányok elkészítésének segítése.

3. Értékelés, lezárás

A gyakorlat időtartama:

(Külön megbeszélés alapján más időbeosztásra is van lehetőség.)

A gyakorlatához kötődő dokumentumok végső leadási határideje:

Amennyiben a hallgató nem állami fenntartású intézményben szeretné a gyakorlatot eltölteni, úgy vele a gyakorlóintézménynek munkaszerződést kell kötnie a Munka Törvénykönyvében meghatározott szabályok szerint, és hetente a minimálbér 15%-ának megfelelő bért kell fizetnie (plusz a bérterhek)! Az erre vonatkozó szabályok a hatályos felsőoktatási törvényben:

25. A hallgatói munkavégzés szabályai

44. § (1) A hallgató hallgatói munkaszerződés alapján végezhet munkát:

- a) ¹⁴⁷ a duális képzés képzési ideje alatt külső gyakorlóhelyen, a képzési program keretében, illetve a képzés részeként megszervezett szakmai gyakorlat vagy gyakorlati képzés során az intézményben, az intézmény által alapított gazdálkodó szervezetben vagy külső gyakorlóhelyen,
- b) a képzési programhoz közvetlenül nem kapcsolódóan a felsőoktatási intézményben vagy a felsőoktatási intézmény által létrehozott gazdálkodó szervezetben.

(2) ¹⁴⁸ A hallgatói munkaszerződés alapján munkát végző hallgató foglalkoztatására a munka törvénykönyvének a rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell. A Kormány a hallgatói munkaszerződésre vonatkozó szabályok meghatározása során a munka törvénykönyvének a hallgató számára kedvezőbb feltételeket állapíthat meg.

(3) A hallgatót

- a) ¹⁴⁹ az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben díjazás illeti, illetve a hat hét időtartamot elérő egybefüggő gyakorlat ideje alatt, valamint a duális képzés képzési ideje alatt díjazás illeti, amelynek mértéke legalább hetente a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) tizenöt százaléka, a díjat - eltérő megállapodás hiányában - a szakmai gyakorlóhely fizeti,
- b) az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a felek megállapodása szerinti díjazás illeti, melynek ellenében a hallgató által e jogviszonyban létrehozott dolgok tulajdonjoga, illetve a szellemi alkotásokhoz fűződő vagyoni jogok - eltérő megállapodás hiányában - a felsőoktatási intézményre, illetve az általa létrehozott gazdálkodó szervezetre az átadással átszállnak.

(3a) ¹⁵⁰ A képzési program keretében, illetve a képzés részeként - az (1) bekezdés a) pont szerint - megszervezett szakmai gyakorlatra költségvetési szervnél hallgatói munkaszerződés és díjazás nélkül is sor kerülhet. A hallgatót ez esetben is megilletik mindazon jogok, amelyeket a munka törvénykönyve biztosít a munkavállalók részére. A

gyakorlati képzésben részt vevő hallgatóval e tevékenységére tekintettel a Kormány által meghatározott feltételekkel megállapodást kell kötni.

Félévközi számonkérés módja:

A hallgatóknak a második terepgyakorlat-feldolgozó szemináriumra az egyik esettanulmányukat el kell készíteniük, és a szeminárium előtti hét első napjáig el kell küldeniük a szeminárium vezetőjének. A harmadik alkalom előtti hétre a 2. esettanulmányukat is el kell készíteniük, és el kell küldeniük. Ennek célja, hogy a hallgatók a szupervízióban felkészülten vehessenek részt.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A terepgyakorlat értékelését annak teljesítése és a kapcsolódó dokumentáció, a terepnapló és az esettanulmányok, valamint a tereptanári értékelőlap alapján a terepgyakorlat szakmai vezetője végzi. A hallgatói teljesítmény értékelésének alapját a fent ismertetett képzési és kimeneti követelmények jelentik. Természetesen az egyes munkakörökben a fent ismertetett kompetenciák eltérő jelentőséggel bírnak.

Kötelező és ajánlott irodalmat a terephelyen végzett szolgáltatások irodalma jelenti. Ezt a hallgató feldolgozza, és ennek eredményei szintén bekerülnek a terepnaplóba.

Tantárgy neve: Összefüggő szakmai gyakorlat	Tantárgy Neptun kódja: BTBLSZM702 Tárgyfelelős intézet: BTK-ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kozma Judit, egyetemi docen	
Közreműködő oktató(k): --	
Javasolt félév: 7.Ő	Előfeltétel: BTBLSZM5508, BTBLSZM4409, BTBLSZM4410, BTBLSZM4402, BTBLSZM5501
Óraszám/félév: 160	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 30	Munkarend: levelező
Tantárgy feladata és célja: A gyakorlat célja annak bizonyítása, hogy a hallgatók (a vonatkozó KKK alapján, lásd: 18/2016(VIII.5.) EMMI rendelet) felkészültek a szociális munkára vonatkozó globális alapelvek, tudományos és szakmai eredmények, etikai követelmények és alapvető módszerek birtokában képesek a szociális munka, mint hivatás művelésére, elsődlegesen a gyermekjólét és a szociális szolgáltatások széles értelmezett területein. Elkötelezettek a társadalmi egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése, a jólét növelése és a demokratikus értékek iránt, felkészültek az ezek érdekében történő szakszerű és felelős gyakorlati szociális munka végzésére. A képzés megfelel a szociális képzésekre vonatkozó hazai és nemzetközi szakmai elvárásoknak, illeszkedik az európai térség hasonló szakképzettségével szemben támasztott követelményekhez. Az alapszakon végzettek felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására. Rendelkezik a következő kompetenciákkal: a) tudása - Ismeri és érti a szakmai területhez kapcsolódó pszichológiai, jogi, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai tudományok szociális munkához tartozó fogalomkészletét. - Ismeri és érti a humán fejlődésre, a társadalmi rendszerre, tagozódásra, intézményekre és szervezetekre, a gazdasági fejlődésre vonatkozó főbb elméleteket. - Ismeri és érti a társadalom működését, a társadalmi folyamatokat, a társadalmi és szociális problémák keletkezését, jelenlétét és a veszélyeztető tényezőket, valamint, hogy mindezek hogyan hatnak az egyes emberekre, családokra, csoportokra, szervezetekre és közösségekre. - Ismeri és érti a társadalompolitika területeit, a szociálpolitika meghatározó irányait, elosztási mechanizmusait, valamint az egyéni, családi, közösségi élethelyzetekben, és a társadalmi és szociális problémák kezelésében alkalmazható szociálpolitikai alapelveket és technikákat. - Ismeri és érti a társadalmi egyenlőtlenségeket, megismeri az egyenlőtlenségek és a kirekesztés csökkentése érdekében felhasználható szociálpolitikai eszközöket. - Ismeri és értelmezi a kisebbségi és többségi társadalom kapcsolatának dinamikáját és ehhez kapcsolódóan a kisebbségi egyéni és közösségi jogokat. - Ismeri és értelmezi az emberi szükségleteket, a társas viselkedés pszichológiai tényezőit, az emberek és a környezetük közötti interakciókat. - Ismeri és érti a szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét. - Ismeri és értelmezi a szociális munkához kapcsolódó jogi területek szabályozását, különös tekintettel az emberi és gyermeki jogokra, a szociális és gyermekvédelmi jogi szabályozásra. - Érti és átlátja a társadalomtudományi kutatások alapjait, a szakterület kutatási területeit és módszereit. - Érti és átlátja a szociális munka jogi, társadalmi és ökológiai kontextusát, a szociális munkára vonatkozó közvitákat és jellemző, elterjedt véleményeket, a szociális munka alapvető elméleteit, modelljeit és folyamatait. - Ismeri a szociális munka beavatkozásra, együttműködések kialakítására, szociális problémák megelőzésére és kezelésére felhasználható módszereit, eljárásait. - Ismeri a szociális szolgáltatási rendszert, a közszféra, valamint a magánszféra - ezen belül civil-, egyházi, piaci sféra - rendszereit, átlátja a szociális szervezetek működését és abban a szociális szakemberek szerepeinek, tevékenységének formáit. - Ismeri más segítő szakmák kompetenciakörét, felkészült a gyakorlat során felmerülő problémák szakmai illetékességének felismerésére, és más szakmák szakembereivel való szakszerű együttműködésre. b) képességei - Képes eligazodni a szociális terület mélyebb összefüggései, valamint a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi problémák és lehetséges megoldási módszerek, modellek között, és képes új szolgáltatások kialakításában közreműködni a megelőzés és a problémakezelés érdekében. - Képes kritikus szemlélettel és reflektív módon megfogalmazni a társadalmi és szociális problémákat, a veszélyeztető tényezőket és a problémakezelés folyamatát.	

- Képes megkülönböztetni a vélekedéseket, sztereotípiákat, előítéleteket a bizonyítékokkal alátámasztott társadalmi tényektől, leírásoktól, elemzésektől.
- Képes a bizalomépítésre, a nyílt, hiteles, hatékony kommunikációra.
- Képes szükségletfelmérésre, az egyén és környezete közötti folyamatoknak, kölcsönhatásoknak, problémáknak holisztikus elemzésére.
- Felismeri a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló, javító, konstruktív problémakezelés, valamint a források és a kockázatok elemzésének szükségességét.
- Felkészült a szakmai csapatmunkára, a partneri együttműködésekre az érintettekkel, szakmai szervezetekkel, a társszakmák és a közigazgatás szakembereivel, önkéntesekkel.
- Képes áttekinteni a szociális munka szakterületeinek dokumentációit, a kapcsolódó szakmai feladatokat.

c) attitűdje

- Érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.
- Elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre.
- Nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez.
- Nyitott az új módszerekre, eljárásokra, szakmai eredményekre és innovációkra; elkötelezett a korszerű szociális munka tudományos és gyakorlati eredményeinek megismerésére és alkalmazására.
- Nyitott a szakmai továbbképzés formáira, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
- Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.

d) autonómiája és felelőssége

- Munkáját minden körülmények között felelősen, a szociális munka értékeit és alapelveit, a szakmai etikai kódex iránymutatásait figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli.
- Felelősséget vállal a szolgáltatásokat igénybe vevők életébe történő beavatkozásért.
- Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.
- Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a szociális munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósuló csapatmunkában. Kommunikációjáért hatáskörén belül mindenkor felelősséget vállal.
- Szakmai fejlődésének tudatos és felelős irányítója, képzésekben és továbbképzésekben, szupervízióban fejleszti önismeretét, önértékelését és szakmai tudását.
- Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

A gyakorlat közvetlen céljai

- A gyakorlat célja, hogy felkészítse a hallgatót az elméletben tanultak gyakorlati alkalmazására és elősegítse a szakmai készségek fejlesztését, a személyes kompetencia megtapasztalását.
- A terepgyakorlat lehetővé teszi, hogy a hallgatók együtt dolgozzanak gyakorlati szakemberekkel, akik mellett elsajátíthatják a szakma fogásait, s akik az elméleti képzéssel egyenrangú feladatot ellátva megismertetik a hallgatókat a szociális problémák gyakorlatban megjelenő formáival, másrészt segítik a problémák szélesebb összefüggésekben való elhelyezését.
- A hallgató a gyakorlat során megismerkedik az adott segítő intézmény struktúrájával, szervezeti rendszerével, azokkal a szociális ellátási feladatokkal, amelyek az adott intézményben egy szociális szakember munkája során felmerülhetnek. Megismeri az intézmény ellátási régiójának szociális jellemzőit, az intézmény és a területén lévő más szociális intézmények kapcsolatát, együttműködéseit.
- A hallgató a tereptanár irányítása mellett bekapcsolódik az ügyfelekkel folyó munkába. Részt vesz az intézményhez érkezést követő első interjú felvételében, a szociális kontextus vizsgálatában (családi környezet felmérésével), a támpontok értékelő feldolgozásában és az intervenciók terv elkészítésében, amely tartalmazza a forrásrendszerekkel való kapcsolatfelvételt és az esetmenedzselési feladatokat is.
- A terepgyakorlat mindezek által lehetővé teszi a hallgató gyakorlati kompetenciájának értékelését. A hallgató a gyakorlatban való megnyilvánulásai alapján visszajelzést kap szakmai alkalmasságáról, illetve esetleges alkalmatlanságáról.

A terepgyakorlaton közreműködők feladatai

Terepintézmény

Az intézmény megfelelő végzettségű és felkészült tereptanárt jelöl ki.

Biztosítja a gyakorlathoz szükséges tárgyi és egyéb feltételeket, segíti a gyakornokot, hogy megismerhesse az intézmény struktúráját, szervezeti egységeit, az ott dolgozó szociális szakemberek feladatait, mindennapi munkáját. Hozzájárul, hogy a hallgató betekinthesse a szükséges dokumentációkba. Lehetőséget ad arra, hogy a hallgató részt vegyen az intézmény munkaértekezletein, és amennyiben van, az esetmegbeszélő találkozók, esetleg szupervízió is. Elősegíti az intézmény ellátási területének, a terület szociális jellemzőinek, az intézmény és a társintézmények kapcsolatának, együttműködésének a megismerését. Lehetővé teszi, hogy a hallgató bekapcsolódjon a kliensekkel való munkafolyamatokba, önállóan dolgozzon néhány esettel. Munkájáról a hallgató gyakorlati naplójával, a félév végén az esetek leírásával, illetve két esettanulmányban ad számot.

Tereptanár

Tereptanár lehet az a felsőfokú szociális végzettséggel rendelkező szakember, aki: egyrészt

- Az adott szociális intézményben dolgozik,
- szociális munkát végez **közvetlen klienskapcsolatban**,
- legalább 2 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik,
- kapcsolatot tart a gyakorlat szakmai vezetőjével,
- munkahelye, munkatársai támogatják abban, hogy tereptanári feladatokat vállaljon,

másrészt vállalja:

- a gyakorlathoz szükséges feltételek optimális biztosítását,
- a hallgató terepen történő tanulásának segítségét,
- a hallgató munkájának szakmai vezetését,
- már a gyakorlat elején a távollétében őt helyettesítő kolléga megnevezését,
- a terepmunka értékelését.

A tereptanár és a szakmai vezető megosztják a felelősséget a hallgató tanulásának folyamatáért, együttesen segítik elő az elméleti és gyakorlati ismeretek megfelelő szintű integrációját, ennek érdekében szükség szerint kapcsolatot tartanak egymással.

A tereptanár felelősséget vállal a gyakorlat megtervezéséért, megszervezéséért, levezetéséért, elemzéséért és értékeléséért. Ebbe az alábbiak tartoznak:

- a **"Az általános szociális munka gyakorlatra jelentkezés"** lap kitöltése és aláírása,
- a **"Tanulmányi Megállapodás"** hallgatóval történő közös elkészítése,
- a konkrét hallgató tudásának és készség szintjének megfelelő esetek kiválasztása,
- egyéni konzultációs lehetőség biztosítása a hallgató számára - heti rendszerességgel,
- a hallgató féléves írásos feladatai közül a terepgyakorlatot záró összefoglaló dolgozatot, esettanulmányt elolvassa, láttatja, ha vannak észrevételei, azt **külön** lapon rögzíti,
- szükség szerinti konzultáció a szakmai vezetővel,
- a gyakorlat befejezésekor, a hallgatóval való közös értékelést követően a tereptanár,

az írásos minősítés részeként egy **ötfokozatú skálán értékeli** a hallgató gyakorlatát. Ez lesz a terepgyakorlat érdemjegye.

(A részletes írásbeli értékelés javasolt szempontjai a **Terepgyakorlat értékelése** dokumentumban található)

A Hallgató feladatai és felelőssége:

A hallgató és a tereptanár együttesen felelős a gyakorlat elején megkötendő "Tanulmányi megállapodás" elkészítéséért, s azon körülmények biztosításáért, melyek mind a tanuláshoz, mind a hallgató kompetenciájának bizonyításához szükségesek. A terv végrehajtása közben nehézségekbe ütköző hallgatónak rövid időn belül tudatnia kell ezt tereptanárával és a szemináriumvezetővel, annak érdekében, hogy gyors segítséget kaphasson nehézségei leküzdéséhez.

- A hallgató a gyakorlat ideje alatt alkalmazkodik az intézmény munkarendjéhez és a tereptanárral megbeszélte munkarendben végzi a terepgyakorlatát. Ez az idő lehetőleg a tereptanár beosztásával egyező időben legyen. **A gyakorlatnak a terepintézményben töltendő időtartama minimum 280 óra, melyet a hallgató napi 8 órában végez, 35 napon keresztül. Ehhez társul a 20 óra gyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium, melynek időpontjai: 2017. szept. 4. 08.00-10.00, szept. 28. 10.00-14.00, okt. 26. 10.00-14.00.**
- A hallgató akkor sem hiányozhat, ha egyéni tanrend engedéllyel rendelkezik, vagy párhuzamosan más képzésben is részt vesz. Ha már munkaviszonya van a hallgatónak, kötelessége, hogy a gyakorlat időtartamára megoldást találjon munkahelyi elfoglaltságának esetleges időbeli átrendezésére a gyakorlat sikeres teljesítése érdekében.
- A hallgató részt vesz a Tanulmányi megállapodásban rögzített tereptanári konzultáción, az intézményi team/stáb munkaértekezleteken, esetmegbeszéléseken, /szupervízió/ és egyéb szakmai megbeszéléseken.

- Hiányzás csak orvosilag indokolt és igazolt esetben lehetséges. Ha a hallgatót egészségi állapota akadályozza a gyakorlólóhelyen való megjelenésben, azt minden esetben köteles mind a tereptanár, mind a szemináriumvezető felé jelezni. A hiányzás nem haladhatja meg a **két hetet**. Amennyiben meghaladja, a gyakorlatot a kiesett idővel meg kell hosszabbítani. Hosszantartó betegség esetén a tanszék engedélyezheti a gyakorlat pótlását.
- A hallgató alkalmazkodik a fogadó intézmény stratégiai és gyakorlati célkitűzéseire, ami nem jelenti azt, hogy jobbító szándékú javaslatait az adott körülmények között a megfelelő formában ne tehetné meg.
- A hallgató „A Szociális Munka Etikai Kódex” előírásait a gyakorlat során mindenkor betartja. (<http://3sz.hu/sites/default/files/Etikai.pdf>)

Az Egyetem felelőssége és feladatai:

A 230/2012(VIII.28) Kr. 15.§-a értelmében az egyetem együttműködési megállapodást köt a terepintézményekkel a szakmai gyakorlat kereteiről és a feladatmegosztásáról.

A Szociális Munka Tanszék vállalja, hogy

- a szakmai vezető közreműködésével rendszeres munkakapcsolatot tart a gyakorlólóhelyel, a szakmai gyakorlat képzési terve szerint felkészíti a hallgatókat;
- a gyakornok képzési igényeit figyelembe vevő, a képzés célkitűzéseivel összhangban szempontokat ad a szakmai gyakorlólóhelynek és az ott dolgozó tereptanárnak a közösen elkészítendő gyakorlati képzési programhoz, a gyakorlat megvalósításához;
- szempontokat ad a gyakornokok szakmai készségeinek és gyakorlati kompetenciájának értékeléséhez.

A gyakorlat szakmai vezetőjének felelőssége és feladatai:

A szakmai vezető feladata elsősorban a gyakorlat általános kereteinek megteremtése, ezen belül is az alábbiak:

- A jelentkezési lapok szerint a terephely elfogadása vagy kellő indoklással alátámasztott elutasítása.
- A gyakorlatok előkészítése: a hallgatók tájékoztatása a gyakorlat céljairól, feltételeiről stb; számukra a jelen összefoglaló eljuttatása.
- A tereptanárok felkérése és felkészítése.
- Biztosítja a terephely, illetve a tereptanár számára a képzés tantervét, valamint a gyakorlati képzésre vonatkozó dokumentumokat, valamint az aktuális változásokról történő tájékoztatást.
- A gyakorlathoz kapcsolódó tereptanári megbeszélések szervezése.
- Problémás helyzetekben közös megbeszélések szervezése, lebonyolítása
- A szakmai vezető vezeti a terepgyakorlat előkészítő és feldolgozó szemináriumot, amelynek célja, hogy segítse a gyakorlat tapasztalatainak feldolgozását, támogassa a hallgatót az önmagára és a gyakorlati munkára vonatkozó reflexióiban.
- A szemináriumi munka keretében segíti a hallgatót a szolgáltatástípushoz kapcsolódó szakirodalmak feltérképezésében és feldolgozásában.

Tantárgy tematikus leírása:

A külső gyakorlólóhelyen gyakorló hallgatók feladata:

160 óra szociális munkásként, önállóan, tereptanári szupervízió mellett végzett munka. A 160 órába nem számít bele az intézmény megismerésével, a felkészüléssel (pl. a speciális terület szakirodalmának elolvasása, hospitálás, stb.), és a kötelező írásbeli munkák megírásával töltött idő, viszont beleszámít **10 óra gyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium**.

A gyakorlat során a hallgatónak azokat a tevékenységeket – az esetkezelés, a csoportmunka és a közösségi munka fogalomkörébe tartozó tevékenységeket – kell végeznie, amelyeket egy képzett szociális munkás az adott intézményben és beosztásban végez.

A hallgató a tevékenységéről naplót ír, melynek részei a következők:

2. Az intézmény

- missziója,
- a szolgált népesség sajátosságai,
- szolgáltatások, a szolgáltatások megfelelése a szolgált népesség szükségleteinek,
- az intézmény tárgyi és humán erőforrásai,
- az intézmény kapcsolatai, helye a helyi szolgáltató rendszerben
- az intézmény története, kultúrája (a kliensekkel való kapcsolatok sajátosságai, belső viszonyok: felépítés, munkatársi kapcsolatok, vezetés, a konfliktusok megoldásának módja, ahogy beszélnek az ügyekről, stb.)
- a szolgáltatások megfelelő végzéséhez szükséges szakirodalom rövid ismertetése, előírászerű címléírásokkal (a szakdolgozat előírásaiban szerepel a hivatkozások és címléírások megfelelő formája)

8. A hallgató önértékelése a korábbi gyakorlatok alapján: milyen személyiségvonások, kompetenciák az erősségei és miben szeretne a gyakorlat során fejlődni.
9. Az esetek leírása, amellyel a hallgató a gyakorlat során dolgozott, legalább két részletes esettanulmány a beavatkozások és eredmények leírásával
10. A napi munka reflektív, azaz a tapasztalatok leírását és értelmezését is tartalmazó, naplószerű leírása
11. Záró önértékelés
12. A tereptanár értékelése
13. A gyakorlat elvégzéséről szóló igazolás.

A terepgyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium programja:

1. megbeszélés

Célok:

- a gyakorlat céljainak megértése
- a feladatok és értékelési szempontok tisztázása

2. megbeszélés

Célok:

- a terepgyakorlat során szerzett tapasztalatok reflektív feldolgozása,
- a hallgatók intervenciós repertoárjának és tudásának bővítése,
- stresszmenedzsment-készségek,
- esettanulmányok elkészítésének segítése.

3. Értékelés, lezárás

A gyakorlat időtartama:

(Külön megbeszélés alapján más időbeosztásra is van lehetőség.)

A gyakorlathoz kötődő dokumentumok végső leadási határideje:

A saját munkahelyükön gyakorló hallgatók feladata:

Az általuk szolgált klientúra és a nyújtott szolgáltatások sajátosságainak feltárása alapján fejlesztési projekt kidolgozása, végrehajtása és értékelése.

A gyakorlat menete:

I. Feltáró szakasz

Az intézmény

- missziója,
- a szolgált népesség sajátosságai,
- szolgáltatások, a szolgáltatások megfelelése a szolgált népesség szükségleteinek,
- a munkatársi gárda összetétele, felkészültsége,
- az intézmény kapcsolatai, helye a helyi szolgáltató rendszerben
- az intézmény története, kultúrája (a kliensekkel való kapcsolatok sajátosságai, belső viszonyok: felépítés, munkatársi kapcsolatok, vezetés, a konfliktusok megoldásának módja, ahogy beszélnek az ügyekről, stb.)

Összefoglalóan: SWOT-analízis

A hallgató/munkatárs

- helye, beosztása, feladatai az intézményben,
- kliensei, kapcsolata a kliensekkel
- kapcsolatai a munkatársakkal, más intézményben dolgozó szakemberekkel,
- a saját munkájának értékelése: személyes szakmai erősségei (kompetenciák) és fejlesztendő területei, a munka során tapasztalt problémák

Összefoglalóan: SWOT-analízis

II. Tervezés

- a SWOT-analízisek alapján a fejlesztendő terület/szolgáltatás kijelölése,
- a problémák és célok megjelölése, egymáshoz rendelése,
- a szükséges tevékenységek meghatározása, a célokhoz rendelése,
- a várható nehézségek (kockázatok) leírása és a leküzdésükhöz szükséges tevékenységek tervezése,
- időterv.

III. Végrehajtás

- a tevékenységek végrehajtása az időterv alapján,
- a felmerült problémák elemzése,

- a terv módosítása, amennyiben szükséges.
- IV. Értékelés
- az elért eredmények,
 - maradványproblémák,
 - az eredmények fenntartásának terve,
 - lehetséges további fejlesztési irányok.

Elvárások:

A beszámoló minimális terjedelme 1 ív (40 000 leütés, cc. 22 oldal). Elvárás, hogy a beszámoló reflektív legyen, azaz tartalmazzon a gyakorló hallgató megfigyeléseit, tapasztalatait, és ezek értelmezését a korábban megismert szakirodalom alapján. A beszámolóban hivatkozásokat és mellékletként (az 1 íven felül!) irodalomjegyzéket is tartalmaznia kell, annak bizonyítására, hogy a hallgató ismeri a témához kapcsolódó szakirodalmat. A beszámolót a fenti vázlat figyelembe vételével kérem elkészíteni, a fedőlapon pedig szerepeljen a cím: Beszámoló az összefüggő gyakorlatról, az író neve, szakja, az intézmény neve, címe, a dátum.

A terepgyakorlat előkészítő és feldolgozó szeminárium időpontja:....., rogramja:

1. megbeszélés

Célok:

- a gyakorlat céljainak megértése
 - a feladatok és értékelési szempontok tisztázása
2. megbeszélés

Célok:

- a terepgyakorlat során szerzett tapasztalatok reflektív feldolgozása,
- a hallgatók intervenciós repertoárjának és tudásának bővítése,
- stresszmenedzsment
- esettanulmányok elkészítésének segítése.

A gyakorlat időtartama:(Külön megbeszélés alapján más időbeosztásra is van lehetőség.)

A gyakorlathoz kötődő dokumentumok leadási határideje:

A terepgyakorlat feldolgozó szeminárium időpontja:

Amennyiben a hallgató nem állami fenntartású intézményben szeretné a gyakorlatot eltölteni, úgy vele a gyakorlóintézménynek munkaszerződést kell kötnie a Munka Törvénykönyvében meghatározott szabályok szerint, és hetente a minimálbér 15%-ának megfelelő bért kell fizetnie (plusz a bérterhek)! Az erre vonatkozó szabályok a hatályos felsőoktatási törvényben:

25. A hallgatói munkavégzés szabályai

44. § (1) A hallgató hallgatói munkaszerződés alapján végezhet munkát:

a)¹⁴⁷ a duális képzés képzési ideje alatt külső gyakorlólhelyen, a képzési program keretében, illetve a képzés részeként megszervezett szakmai gyakorlat vagy gyakorlati képzés során az intézményben, az intézmény által alapított gazdálkodó szervezetben vagy külső gyakorlólhelyen,

b) a képzési programhoz közvetlenül nem kapcsolódóan a felsőoktatási intézményben vagy a felsőoktatási intézmény által létrehozott gazdálkodó szervezetben.

(2)¹⁴⁸ A hallgatói munkaszerződés alapján munkát végző hallgató foglalkoztatására a munka törvénykönyvének a rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell. A Kormány a hallgatói munkaszerződésre vonatkozó szabályok meghatározása során a munka törvénykönyvének a hallgató számára kedvezőbb feltételeket állapíthat meg.

(3) A hallgatót

a)¹⁴⁹ az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben díjazás illetheti, illetve a hat hét időtartamot elérő egybefüggő gyakorlat ideje alatt, valamint a duális képzés képzési ideje alatt díjazás illeti, amelynek mértéke legalább hetente a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) tizenöt százaléka, a díjat - eltérő megállapodás hiányában - a szakmai gyakorlólhely fizeti,

b) az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a felek megállapodása szerinti díjazás illeti, melynek ellenében a hallgató által e jogviszonyban létrehozott dolgok tulajdonjoga, illetve a szellemi alkotásokhoz fűződő vagyoni jogok - eltérő megállapodás hiányában - a felsőoktatási intézményre, illetve az általa létrehozott gazdálkodó szervezetre az átadással átszállnak.

(3a)¹⁵⁰ A képzési program keretében, illetve a képzés részeként - az (1) bekezdés a) pont szerint - megszervezett szakmai gyakorlatra költségvetési szervnél hallgatói munkaszerződés és díjazás nélkül is sor kerülhet. A hallgatót ez esetben is megilletik mindazon jogok, amelyeket a munka törvénykönyve biztosít a munkavállalók részére. A gyakorlati képzésben részt vevő hallgatóval e tevékenységére tekintettel a Kormány által meghatározott feltételekkel megállapodást kell kötni.

Félévközi számonkérés módja: A hallgatóknak a második terepgyakorlat-feldolgozó szemináriumra az egyik esettanulmányukat el kell készíteniük, és a szeminárium előtti hét első napjáig el kell küldeniük a szeminárium vezetőjének. A harmadik alkalom előtti hétre a 2. esettanulmányukat is el kell készíteniük, és el kell küldeniük. Ennek célja, hogy a hallgatók a szupervízióban felkészülten vehessenek részt.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A terepgyakorlat értékelését annak teljesítése és a kapcsolódó dokumentáció, a terepnapló és az esettanulmányok, valamint a tereptanári értékelőlap alapján a terepgyakorlat szakmai vezetője végzi.

A hallgatói teljesítmény értékelésének alapját a fent ismertetett képzési és kimeneti követelmények jelentik. Természetesen az egyes munkakörökben a fent ismertetett kompetenciák eltérő jelentőséggel bírnak.

Kötelező és ajánlott irodalmat a terephelyen végzett szolgáltatások irodalma jelenti. Ezt a hallgató feldolgozza, és ennek eredményei szintén bekerülnek a terepnaplóba.